

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه

برای دریافت درجه دکترای پزشکی

عنوان :

بررسی ریسک فاکتورهای رتینوپاتی دیابتی در بیماران دیابتی مراجعه

کننده به درمانگاه دیابت بیمارستان بوعلی اردبیل

استاد راهنما :

دکتر رحیم معصومی

نگارش :

رقیه حسین زاده

پائیز ۱۳

فهرست علائم اختصاری

- 1. BS: Blood Sugar.**
- 2. BP: Blood Pressure.**
- 3. BUN: Blood Urea Nitrogen.**
- 4. Cr: creatinin.**
- 5. D.M: Dlabet Melitus.**
- 6. ESRD: End Stage Renal Disease.**
- 7. FBS: Fasting Blood Sugar.**
- 8. GDM: Gravidarum Diabetic Melitus.**
- 9. HTN: Hypertension.**
- 10. IGT: Impaired Glucose Tolerance.**
- 11. U.A: Urine Analysis.**

پروردگارا

سپاس بیکران تو را بخاطر پایان هفت سال تلاش

بی وقفه

خداوندا

سربندگی بر آستان کبریائیت فرود می آورم و

از تو کمک میخوام

تا در راه کسب علم و خدمت به

بندگان همیشه کوشا

باشم.

تقدیم به پدر بزرگوارم

که ایمان و استقامت را به من آموخت

باشد که امین آموخته هایش

باشم

تقدیم به مادر مهربانم

که عشق و صداقت را به من آموخت

باشد که قطره ای از دریای بیکران عاطفه

اش باشم

تقدیم به بهترینهای زندگی

شمس الدین و فریده

نورالدین و پروین

ابراهیم و مریم

به پاس آنچه بزرگوارنه و بی دریغ در زندگی من ارزانی

داشته اند.

تقدیم به قطرات پرمهر زندگی

الناز و بتول

تقدیم به استاد ارجمندم جناب آقای دکتر رحیم معصومی

به پاس راهنماییهای ارزنده و ذوق و باریک بینی که در

تالیف این پایان نامه مبذول داشتند.

با تشکر از اعضای محترم خانه **SPSS** ، خانم سمیه نگهبان و

آقای بهزاد رسول زاده که در تهیه و تدوین این پایان نامه مرا

یاری نمودند.

چکیده

مقدمه: از آنجایی که دیابت ملیتوس علت اصلی نابینایی در سنین ۷۴-۲۰ سالگی است و با توجه به اهمیت این موضوع که احتمال بروز نابینایی در افراد مبتلا به دیابت ۲۵ برابر افراد غیرمبتلا به دیابت است و عمدتاً نابینایی در نتیجه رتینوپاتی پیشرونده دیابت و ایجاد ادم قابل ملاحظه ماکولا از نظر بالینی رخ می دهد؛ بر آن شدیم تا یک بررسی در مورد رتینوپاتی دیابتی به عمل آوریم، ریسک فاکتورهایش را بشناسیم و ارتباط بین ریسک فاکتورها و ایجاد رتینوپاتی دیابتی را بدست آوریم و آن را به افراد جامعه مخصوصاً به جامعه دیابتی بشناسانیم و با کشف به موقع و درمان و Follow UP مداوم از مشکل نابینایی جامعه پیشگیری کنیم یا آن را به تعویق بیندازیم.

مواد و روشها: این مطالعه یک مطالعه توصیفی - تحلیلی از نوع مورد-شاهدی

می باشد که با مراجعه به درمانگاه دیابت بیمارستان بوعلی شهر اردبیل و بررسی ۱۰۲ مورد مبتلا به رتینوپاتی دیابتی به روش نمونه گیری آسان و مقایسه آن با ۱۰۲ شاهد انجام گرفت.

نتایج: در این مطالعه طول مدت ابتلای دیابت در ۷۳ نفر (۷۱٪) در حدود ۲۵-۱۱ سال، در ۲۱ نفر (۲۰٪) مدت ۱-۱۰ سال و در ۸ نفر (۷/۸٪) مدت ۶۰-۲۶ سال، بود. از نظر HTN ۶۸ نفر (۶۶/۶٪) در HTN داشتند و ۳۴ (۳۳/۴٪) HTN نداشتند از نظر کنترل دیابت ۹۱ نفر (۸۹/۳٪) دیابتشان کنترل می شد و ۱۱ نفر (۱۰/۷٪) دیابتشان کنترل نمی شد. از نظر نوروپاتی دیابتی ۷۸ نفر (۷۶/۴٪) نوروپاتی دیابتی داشتند و ۲۴ نفر (۲۳/۶٪) نوروپاتی نداشتند.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به یافته های این مطالعه و استفاده از آزمون کای

اسکوئر و واریانس یکطرفه بین ابتلای رتینوپاتی دیابتی و طول مدت ابتلای دیابت ($P < /0.01$) و نوروپاتی دیابتی ($P < /0.01$) و HTN ($P < /0.01$) ارتباط مستقیم وجود داشت و بین کنترل دیابت و رتینوپاتی دیابتی ارتباط معکوسی ($P = /0.01$) وجود داشت اطلاعات بدست آمده از این بررسی نشان می دهد؛ که بین سن ابتلای دیابت، نوع دیابت، مصرف سیگار و حاملگی با ایجاد رتینوپاتی ارتباط معنی دار وجود ندارد.

فصل اول

کلیات

انگیزه :

دیابت قندی به عنوان شایعترین بیماری غدد درون ریز - یک بیماری ژنتیکی با همراهی عوامل اضافه شده محیطی است که منجر به بیان فنوتیپی بیماری می شود. این بیماری شامل گروه ناهمگونی از بیماریهای متابولیک ناشی از نقص نسبی یا کامل ترشح انسولین ؛ نقص عملکرد انسولین یا هر دو است و در شکل بالینی تکمیل شده با هیپرگلیسمی مزمن ، اختلال متابولیسم کربوهیدرات ، چربی و پروتئین با بروز عوارض حاد ، کوتاه مدت یا دراز مدت از جمله عوارض چشمی، کلیوی، عصبی و عروقی مشخص می شود.

یکی از علل اصلی از دست دادن بینایی در افراد دیابتی ، رتینوپاتی دیابتی است. در مروری بر مقالات و کتب خارجی و داخلی گزارش جامعی در مورد نقش عوامل مؤثر بر رتینوپاتی دیابتی در ایران مشهود نیست. لذا بهتر دانستیم تا در مورد عوامل مؤثر بر رتینوپاتی دیابتی تحقیقی انجام دهیم.

هدف اصلی از نگارش این پایان نامه ؛ ارائه دیدگاه راهبردی به منظور نیل به درمان هدفمند و هماهنگ دیابت با رویکردی پیشگیرانه در جهت کنترل و تقلیل هر چه بیشتر عوارض چشمی دیابت و مخصوصاً رتینوپاتی دیابتی در بیماران است.